

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnaburgensis Ecclesiae, Ab Anno Christi
MDCXXVIII.**

Brogberen, Johannes

Coloniae Agrippinae, 1657

Missae Celebratio, & Communionis distributio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14298

XXII. Cavete denique, quæcumq; & Ecclesiasticæ disciplinæ, & Synodalis actionis dignitati, & loci venerationi, minimè conveniunt.

XXIII. Si quæ gravamina habetis, in scripto edite.

Hoc eodem pomeridiano tempore, ab horâ quartâ usque ad quintam, per totam Civitatem Osnabrugensem, in Ecclesiis Catholicorum, solemnè ritu campanæ pulsatæ fuerunt; & ipsâ die Synodi subsequenti, ab horâ quintâ matutinâ usque ad sextam; quoad usque nimirum Reverendissimus & Illustrissimus cum toto Clero (ut mox dicitur,) Ecclesiam suam Cathedralè ingressus.

Horæ diurnæ, totumque Officium divinum, hoc Synodi tempore, decimâ quartâ scilicet & decimâ quintâ Martii, matutinus solio, in puncto nimirum quartæ, inchoatum fuit, tam in Cathedrali, quam aliis Ecclesiis; adeo ut ante sextam matutinam tam Sacrum conventuale, quam etiam Horæ Canonice, ad Nonam usque exclusivè finitæ fuerint. In Cathedrali, propter Officium divinum valde longum, Matutinum decantarunt ab horâ quartâ pomeridiana pridie Synodi; Vesperæ ipso die Synodali privatim in Choro per solutæ fuerunt; cum, post horam duodecimam diei, prima Synodi Sessio finem primum habuerit.

SESSIO PRIMA.

Die itaque decimâ quartâ mensis Martii, horâ sextâ matutinâ, ad prædictam solemnem campanarum compulsationem, convenit totus Clerus, tam Regularis, quam secularis, in Ecclesia Cathedrali Osnabrugensi. Auditâ sextâ, movetur processio per portam minorem Cathedralis Ecclesiæ versus sanctum Paulum, ad adducendum ex Residentia Reverendissimum ac Illustrissimum Principem.

ORDO PROCESSIONIS.

Primum procedunt Scholares. Hos sequuntur Franciscani, Dominicani, Cistercienses, Benedictini, Clerici alumni, Capellani & Vicarii Parochialium Ecclesiarum, Pastores rurales secundum Decanatus divisi, ut in Synodo Osnabrugensi, quæ habita fuit anno millesimo sexcentesimo trigésimo, designati sunt; Vicarii Collegiatæ Ecclesiæ ad sanctum Joannem, Vicarii Cathedralis Ecclesiæ, Decani rurales, deputati Monasteriorum tam virorum quam feminarum, Capitulum SS. Ægidii & Caroli in Widenbrug, Capitulum sancti Alexandri in Wildeshufen, Capitulum sancti Joannis Osnaburgi, Prælati ex Clarholt, Abbas Iburgensis, & denique Capitulum Cathedrale, quod Illustrissimus, ubi ad Residentiam suæ Celitudinis pervenerat, aulicis suis stipatus, immediate secutus est.

Vi primum Illustrissimus Ecclesiam ingressus, depositâ mozettâ, assumpsit cappam Episcopalem; Dominus Præpositus à Leeraat, eidem de more aspersorium porrexit; quo se & alios aspergens, statim per navim Ecclesiæ ad genusflexorium, ante altare sanctæ Crucis, prope Venerabile Sacramentum, præparatum, perrexit, & in eo, toto Clero subsistente, parumper genusflexus oravit. Finita oratione, Illustrissimus surrexit; Clerus regularis remansit ante Chororum, in duo latera in navim Ecclesiæ divisus; foraneus verò, & qui ex Civitate erat, una cum Prælati & Illustrissimo, ad Chororum ascendit; singuli ad designata sibi loca perre-

xerunt; Cathedrales Canonici (iis exceptis, qui Reverendissimo in sacris ministraturi erant) subsellia Chori superiora, Vicarii vero inferiora occuparunt. E regione throni Episcopalis collocavit se Abbas Iburgensis super nudo genusflexorio, & sedili, ad id præparatis. Pastores & Ecclesiarum Rectores, Canonici Collegiarum extra urbem, Vicarii, Beneficiarij, & Capellani, in spatio inter subsellia Chori intermedio, in certas lineas divisi, se firmarunt.

Interea dum hæc fiunt, continuo ab ingressu Illustrissimi in Ecclesiam, organa & campanæ pulsatæ fuerunt; Reverendissimus ante altare quoque summum genusflexus more solito oravit. Facta oratione, & exhibitâ altari reverentia, comitatus ab assistentibus, ad sedem suam perrexit. In qua cum modico spatio confedisset, organa & campanæ cessarunt. Et mox surgens Reverendissimus, Nonam (prout alias Tertiam) incepit; quam Chorus profectus est. Sub Nona Illustrissimus indutus est solitis paramentis, humerali, amictu, alba, cingulo, cruce pectorali, stola pluviali, ac mitra, & accessum ad Sacrum legit; in fine Nonæ cantavit Collectam, & Nonam finivit. quâ finitâ, deposuit pluviale; & reliquis paramentis omnibus Pontificalibus, uti tunicella, dalmatica, casula, assumptis, cum assistentibus, similiter indutus, Sacrum votivum solenne de Spiritu sancto incepit.

MISSE CELEBRATIO, & Communionis distributio.

Sacrum hac die cantatum est solemniter de Spiritu sancto, absque ulla commemoratione, per Reverendissimum ac Illustrissimum Episcopum. Musica, toto Sacri tempore, solennis fuit. Clerus à tribus, ad id deputatis, incensatus; factæque Communio ejusdem Cleri, stolis rubris à Sacerdotibus assumptis. Dum igitur altâ voce Diaconus Missæ, post sumptam ab Illustrissimo Communionem, cantavit Confiteor, mox bini accesserunt ad sacram synaxin, servato dignitatis ordine. Benedictio solennis, à Reverendissimo & Illustrissimo in fine Missæ dari solita, usque ad Synodum, juxta

juxta Cerimoniale Romanum, dilata est. Finito Sacro, Illustrissimus exiit paramenta Missalia, usque ad tunicellam inclusive; accepit pluviale; Canonici Cathedralis, alique ministri assistentes, paramenta sua resinuerunt.

Sic igitur parato Illustrissimo, reversoque ad altare majus, cum ministris assistentibus; Diaconus Missa, stans à dextris Reverendissimi, cantavit versus Clerum, Orate, isdem notis, quibus alias cantatur, Levate. Dato hoc signo, Illustrissimus, super cussino ante faldistorium ex opposito altaris, cum reliquo Clero genuflexus, oravit mente, modico spacio. Tunc, adhuc genuflexus, Illustrissimus, sine mitra, preintonatam inchoavit Antiphonam, Exaudi Domine, ut in Pontificali; choro eandem totam prosequente, qua finita, & Psalmus, Salvum me fac Deus, qui habetur primus in Nocturno feriae quintae, per duos praecentores inchoato, sedit Illustrissimus, accepta mitra, sedente etiam Clero; & totus Psalmus alternatim à Clero decantatus est. Antiphona repetita, surrexerunt omnes; & Illustrissimus, deposita mitra, conversus ad altare, subjunxit orationem, Adsumus, ut in Pontificali; addendo etiam Orationem, ut ibidem. Qua finita, procubuit, accepta mitra, supra faldistorium, aliis omnibus genuflectentibus; & cantores duo in medio Cleri post Illustrissimum cantarunt Litanias de omnibus Sanctis, toto etiam Clero respondente; in quibus dum caneretur, Ut omnibus fidelibus, surrexit Illustrissimus; & Pedum Episcopale sinistra tenens, stans versus Synodum dixit, Ut hanc &c. prout in Pontificali; producens Crucis signum super omnes; & iterum usque ad finem Litaniarum procubuit. Decantatis Litanis, Illustrissimus, deposita mitra stans, stantibus etiam aliis, cantavit, Oremus; Ministri, Flectamus genua, Levate; tum orationem, Da quaesumus. deinde sedens cum mitra, facie versa ad Synodum; imposuit incensum in thuribulum, benedicens more solito, ministrante Presbytero assistente naviculam, ut alias.

Tunc duo Capellani, Diaconalibus & Subdiaconalibus induti vestibus, ut in Missa, benedictione de more accepta, sine missione, una cum Acolythis, candelabra deferentibus, accesserunt ad partem dextram Illustrissimi in cornu Evangelii; loco solito, Diaconus, sustinente librum Subdiacono, cantavit Evangelium, Convocatis Iesus, stantibus omnibus, & Illustrissimo Pedum Episcopale inter manus tenente. Lecto Evangelio, Illustrissimus exosculatus librum Evangeliorum, & à Presbytero assistente de more incensatus est; & mox sine mitra, genuflexus versus altare, toto Clero genuflexo, incepit hymnum, Veni Creator Spiritus, prosequente Clero, post primum versum decantatum, surrexerunt omnes, decantans hymnus alternatim cum organo; & interea processionaliter ad locum Synodalem per navim Ecclesiae perrexerunt ad latus dextrum, Ecclesiam & chorum circumcundo.

DISTRIBVTIO

locorum Synodaliū.

IN loco Synodali, qui ab antiqua consuetudine est domus Capitularis, in capite praefatae domus, ante medium altaris, mappà mundā, antependio, & quatuor candelabris inauratis, cum Crucifixo, exornati, sub Baldachino serico rubro erat sedes Episcopi, duos gradus alta. A dextris Episcopi considebat primus Diaconus, cum Presbytero assistente; à sinistris vero secundus Diaconus assistens cum Canonico Capellano ad pedum, in scabibus, utrimque per modum semilunae circumpositis. Mense item quatuor, rubro panno obducta, diversimode collocatae erant; prima à dextris Episcopi, cui assidebat in sede preparata Dominus Officialis, renibus ad meridiem & facie ad septentrionem versis; secunda à sinistris Episcopi; in ea se collocabant Synodi Promotores, Secretarius & Aduarius; tertia pro Notario Synodi, qui facie versa ad Illustrissimum, ante Clerum solus considebat; quarta retro latus dextrum Illustrissimi; in hac paramenta & alia necessaria deposita fuerunt. a latere item sinistro Episcopi collocata fuit cathedra, ex qua decreta Synodalia praelegi consueverunt.

Cathedralis Ecclesiae Praelati & Canonici, Decanus item & Capitulum S. Iohannis Osnbrugi, S. Alexandri in Wildeshusen, SS. Agidis & Caroli in Widenbrug, Pastor item Cathedralis Ecclesiae, & sancti Iohannis, à latere dextro domus Capitularis; Praelati vero Regulares, Abbas Iburgensis, deputatus Praepositi Clarholtensis, Ordinis Praemonstratensis, nec non aliorum Monasteriorum, tam sancti Benedicti quam Cisterciensis Ordinis, Patres item Societatis, Dominicani, Franciscani, alique Religiosi, à latere sinistro in scamnis lateralibus, panno caeruleo utrimque obductis, consederunt. Scamna, in medio per transversum disposita, Decani Rurales, Vicarii Cathedralis & Collegiatæ Ecclesiae sancti Iohannis, Parochi, Capellani, Beneficiati, alique Clerici occuparunt. Singulis, in locis sibi assignatis, subsistentibus, Diaconus & Subdiaconus cecinerunt Vers. Emitte spiritum. Illustrissimus subjunxit Collectam de Spiritu sancto; eaque finita, omnes consederunt. Cui, modo supraddicto, singuli concessissent, Illustrissima sua Celsitudo ad se vocato Officiali suo, Domino Iohanne Bisopinck, I. V. L. mandatum dedit interrogandi praesentes, an placeat eis inchoare Synodum. Quod is fecit his verbis: Reverendissimus in Christo Pater, &c. ut supra in prima Synodo majori Osnbr.

Cumque communiter, & quasi una voce omnium, responsus esset, Placet; Illustrissima Sua Celsitudo, Synodum apertendam esse, decrevit, his verbis: Christi nomine invocato &c. ut ibidem.

Hoc accepto responsu, idem Officialis Episcopi, Illustrissimam suam Celsitudinem his verbis allocutus est: Illustrissime &c. ut ibidem.

Ad hoc

Pag. 4.
col. 2.

Pag. 5.
col. 1.

Pag. 5.
col. 1.